

บทที่ 12

ยุโรปตั้งแต่ปี ค.ศ. 1919-1939

สหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต

เมื่อความวุ่นวายที่เกิดขึ้นภายในประเทศและการคุกคามจากภายนอกยุติลงแล้ว กลุ่มผู้นำของพรรคคอมมิวนิสต์ก็ได้จัดให้มีการประชุมสภาโซเวียตขึ้นในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1922 โดยกลุ่มผู้นำของพรรคคอมมิวนิสต์มีมติเห็นชอบให้มีการประกาศจัดตั้ง สหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต ขึ้นซึ่งมีชื่อเป็นภาษาอังกฤษและตัวย่อว่า **THE UNION OF SOVIET SOCIALIST REPUBLICS** หรือ **U.S.S.R.** ซึ่งประกอบไปด้วย สาธารณรัฐโซเวียต 4 แห่งคือ รัสเซีย ยูเครน คอเคซัสและเบโลรัสเซีย (BELORUSSIA หรือ WHITE RUSSIA) โดยพรรคคอมมิวนิสต์ได้ใช้รูปแบบการปกครองในระบอบสหพันธ์รัฐ (FEDERAL STRUCTURE) เพื่อรวบรวมกลุ่มชนเชื้อชาติต่างๆ ให้เข้ามาอยู่รวมกันภายใต้การปกครองของสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต¹

สาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตรัสเซีย (THE RUSSIAN SOVIET FEDERATED SOCIALIST REPUBLIC หรือ RSFSR) เป็นเพียงสาธารณรัฐเดียวของสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต ที่มีจำนวนประชากรและมีพื้นที่เกินครึ่งหนึ่งของจำนวนประชากรและจำนวนพื้นที่ที่มีอยู่ทั้งหมดของสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต ดังนั้น สาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตรัสเซียจึงมีอิทธิพลทางการเมืองมากกว่าสาธารณรัฐโซเวียตแห่งอื่นๆ และด้วยความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติที่มีอยู่อย่างมากมายของประชาชนในสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต รัฐบาลกลางจึงอนุญาตให้กลุ่มชนแต่ละเชื้อชาติแบ่งเขตการปกครองออกเป็นสาธารณรัฐเพื่อปกครองตนเองซึ่งนับเป็นนโยบายผ่อนปรนที่ฉลาด แต่จากความเป็นจริงที่ปรากฏออกมากลับปรากฏว่ากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของบรรดาชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ ได้ถูกควบคุมโดยพรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งมีวิธีการควบคุม

¹พอถึงปี ค.ศ. 1940 สหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตสามารถยึดครองดินแดนอื่นๆ เข้ามา รวมจนทำให้สหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตมีจำนวนรวมทั้งหมด 15 สาธารณรัฐ มีประชากรรวมทั้งหมดประมาณ 200 ล้านคน.

กิจกรรมดังกล่าวอย่างเข้มงวด จึงทำให้ชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ มีสถานภาพทางการเมืองและทางสังคมไม่เท่าเทียมกับชาวรัสเซีย

รัฐบาลกลางของสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต มีรูปแบบการจัดตั้งขึ้นจากเนื้อหาของรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1918 ของสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตรัสเซีย ในเวลาต่อมาสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1918 ก็ได้ถูกรวมเข้ากับรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1924 ซึ่งได้กลายมาเป็นรัฐธรรมนูญที่ใช้ปกครองภายในสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตโดยมีความสำคัญพอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. เลนินมีความคิดว่ารัฐจะกลายมาเป็นกลไกในการควบคุมสังคมซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มชนเพียงชั้นเดียว
2. เลนินต้องการทำลายกลุ่มชนชั้นกลาง (BOURGEOISIE) เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหนทางที่จะนำไปสู่หลักการที่ว่า “เผด็จการของชนชั้นกรรมาชีพ”
3. รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1924 ได้ปฏิเสธที่จะอนุญาตให้กลุ่มคนที่แสวงหากำไรหรือแสวงหาผลประโยชน์จากบุคคลอื่น เช่น พวกพ่อค้าหรือพวกพระ มีสิทธิในการลงคะแนนเสียง
4. การลงคะแนนเสียงให้ใช้วิธีการยกมือและการเลือกตั้งให้ใช้วิธีการนับคะแนน โดยคะแนนเสียงของกรรมการแต่ละคนให้นับเป็นจำนวน 2 เท่าของคะแนนเสียงของชาวนา
5. รัฐธรรมนูญทั้งฉบับปี ค.ศ. 1918 และฉบับปี ค.ศ. 1924 กำหนดให้ใช้วิธีการเลือกตั้งโดยทางอ้อมและให้ใช้วิธีการกลั่นกรองเพื่อให้ได้ตัวผู้แทนราษฎรมากกว่าความต้องการในการแบ่งแยกอำนาจ บริหาร นิติบัญญัติและตุลาการออกจากกัน
6. ถึงแม้จะมีพรรคคอมมิวนิสต์เป็นพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียว แต่จำนวนสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์ก็ไม่เคยมีจำนวนเพิ่มมากกว่าร้อยละ 2 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ และบรรดาผู้ที่มีตำแหน่งสูงในหน่วยราชการเกือบทั้งหมดก็ได้แก่ผู้ที่เป็นสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์
7. สมาชิกจำนวน 9 คน ของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์คือผู้ชี้้นำในการตัดสินใจและดำเนินนโยบายทั้งหมดของพรรค และพรรคก็จะทำหน้าที่ควบคุมการทำงานทั้งหมดของรัฐบาล²

²Paul Bernstein and Robert W. Green, *History of Civilization : Since 1648* (Vol. II, New Jersey : Rowman & Allanheld, 1976), PP.367-368.

นโยบายเศรษฐกิจใหม่

ในเวลา 7 ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1914 จนถึงปี ค.ศ. 1921 เป็นช่วงระยะเวลาที่รัสเซียต้องประสบกับความเสียหายที่เกิดจากผลกระทบของสงครามโลกครั้งที่ 1 การปฏิวัติและสงครามกลางเมือง ซึ่งได้ทำลายเศรษฐกิจของรัสเซียลงอย่างย่อยยับ ปัญหาที่เกิดขึ้นทางเศรษฐกิจทำให้เลนินหาทางแก้ไขโดยการประกาศใช้ นโยบายเศรษฐกิจใหม่ (NEW ECONOMIC POLICY หรือ N.E.P.) ในปี ค.ศ. 1921 ซึ่งเป็นผลมาจาก

1. ผลผลิตทางด้านอุตสาหกรรมในปี ค.ศ. 1921 มีจำนวนเพียงร้อยละ 20 ของจำนวนผลผลิตทางด้านอุตสาหกรรมที่ผลิตได้ในปี ค.ศ. 1913
2. ในระยะเวลา 7 ปีที่ผ่านมา (ค.ศ. 1914-1921) จำนวนไร่นาที่สามารถทำการเพาะปลูกมีจำนวนลดลงถึงร้อยละ 40 ซึ่งได้ส่งผลกระทบทำให้ประชากรจำนวน 5 ล้านคนต้องตายไปเพราะความอดอยากในระหว่างปี ค.ศ. 1920-1921

นโยบายเศรษฐกิจใหม่มีลักษณะการประนีประนอมระหว่างลัทธิคอมมิวนิสต์กับลัทธิทุนนิยมโดย

1. รัฐเป็นผู้ควบคุมอุตสาหกรรมหนัก การธนาคาร การค้าขายกับต่างประเทศ และการคมนาคม แต่รัฐก็ยังคงเปิดโอกาสให้เอกชนสามารถทำการผลิตสินค้าและประกอบกิจการค้าเพื่อผลกำไรของตนเอง
2. เกษตรกรที่สามารถทำการเพาะปลูกจนมีผลผลิตเกินความต้องการสามารถนำผลผลิตดังกล่าวออกมาขายเพื่อเอากำไร และนักธุรกิจจำนวนน้อยที่เหลืรอดชีวิตมาจากสงครามแห่งความหฤโหดก็ได้รับอนุญาตให้กลับมาดำเนินธุรกิจการค้าได้เช่นเดิม

เมื่อถึงปี ค.ศ. 1927 ค่าของเงินรูเบิล (RUBLE) เริ่มมั่นคงและสภาวะทางเศรษฐกิจของสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตก็เริ่มฟื้นฟูขึ้นทัดเทียมกับสภาวะทางเศรษฐกิจของปี ค.ศ. 1913

การชิงอำนาจภายหลังการอสัญกรรมของเลนิน

การใช้นโยบายเศรษฐกิจใหม่ของเลนินเป็นการแสดงออกถึงการยุตินโยบายการทำสงครามเพื่อเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ และนโยบายเศรษฐกิจใหม่ก็ประสบผลสำเร็จทำให้รัสเซียมีสภาวะทางเศรษฐกิจดีขึ้น

พิธีศพของเลนิน

ในปี ค.ศ. 1923 เลนินถูกลอบสังหารโดยสมาชิกกลุ่มปฏิวัติสังคมนิยม (SOCIAL REVOLUTIONARY) ทำให้สุขภาพของเลนินทรุดลงเรื่อยมาจนในที่สุดก็เสียชีวิตในวันที่ 21 มกราคม ค.ศ. 1924 ในเวลาอีก 5 วันต่อมาเมืองเปโตรกราดก็ถูกเปลี่ยนชื่อไปเป็นเมืองเลนินกราด (LENINGRAD) เพื่อให้เป็นเกียรติแก่เลนิน³

การอสังกรรมของเลนินได้ก่อให้เกิดการชิงอำนาจกันขึ้นภายในพรรคคอมมิวนิสต์ระหว่าง เลออน ทรอตสกี (LEON TROTSKY) กับโจเซฟ สตาลิน (JOSEPH STALIN)

ทรอตสกี เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการจัดองค์การและเคยเป็นผู้นำของกองทัพแดง (RED ARMY) มาก่อน ทรอตสกีมีความคิดทางการเมืองรุนแรงกว่าสตาลิน แนวความคิดของทรอตสกีพอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ทรอตสกีไม่เห็นด้วยกับนโยบายเศรษฐกิจใหม่และต้องการให้รัสเซียหันมาใช้ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมที่สมบูรณ์แบบ

³Alan Palmer, *The Penguin Dictionary of Twentieth - Century History* (Aylesbury : Hazell Watson & Viney Limited, 1983), P.236.

2. ทروتสกีต้องการให้รับเอานโยบายการปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพในประเทศต่าง ๆ มาใช้ในทันที โดยไม่เห็นด้วยกับนโยบายสังคมนิยมในประเทศเดียว (SOCIALISM IN ONE COUNTRY) ของสตาลิน

สตาลิน ผู้มีตำแหน่งเป็นเลขาธิการของพรรคคอมมิวนิสต์ไม่เห็นด้วยกับนโยบายของทروتสกีเพราะอาจนำเอาความหายนะมาสู่ประเทศ สตาลินมีนโยบายที่จะให้มีการพัฒนาระบบสังคมนิยมภายในสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต เขาจึงพยายามหาทางเพิ่มอิทธิพลให้แก่ตนเองภายในพรรคคอมมิวนิสต์เรื่อยมา ในเวลาต่อมาสตาลินได้ร่วมเป็นพันธมิตรกับ ซีโนเวียฟ (ZINOVIEV) และ คามีเนฟ (KAMENEV) เพื่อหวังที่จะกำจัดทروتสกีออกจากตำแหน่ง และในที่สุดสตาลินก็กลายมาเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดของพรรคคอมมิวนิสต์ ในปี ค.ศ. 1924

เลออน ทروتสกี

การกำจัดทروتสกี

การประชุมพรรคคอมมิวนิสต์ครั้งที่ 15 ในปี ค.ศ. 1927 ภายใต้การชี้นำของสตาลิน มีผลทำให้ทروتสกีและฝ่ายสนับสนุนถูกประณามว่าพยายามบิดเบือนแนวทางของพรรคคอมมิวนิสต์จนทำให้เขาถูกขับออกจากพรรค แต่ความขัดแย้งระหว่างสตาลินกับทروتสกี

ก็ยังคงดำเนินต่อมาจนกระทั่งถึงปี ค.ศ. 1929 ทروتสกีจึงถูกเนรเทศและลี้ภัยทางการเมือง ไปอยู่ที่ตุรกี ในเวลาต่อมาทروتสกีได้อพยพไปอยู่ที่เม็กซิโก จนกระทั่งถูกลอบสังหาร เสียชีวิตไปในปี ค.ศ. 1940 สันนิษฐานว่าเป็นการกระทำของตำรวจลับซึ่งเป็นลูกสมุนของ สตาลิน

นโยบายสังคมนิยมในประเทศเดียว (SOCIALISM IN ONE COUNTRY)

ภายหลังการยึดอำนาจได้อย่างเบ็ดเสร็จแล้วต่อมาในปี ค.ศ. 1928 สตาลินก็เริ่ม พัฒนานโยบายสังคมนิยมในประเทศเดียวและสตาลินได้นำเอานโยบายบางส่วน of ทروتสกี มาใช้เพื่อเป็นการช่วยขยายระบบสังคมนิยมในทางเศรษฐกิจโดยผ่านทางแผนการ 5 ปี⁴

แผนการ 5 ปี (FIVE-YEAR PLANS)

แผนการ 5 ปี ฉบับที่ 1 (ค.ศ. 1928-1932)

แผนการ 5 ปี ฉบับที่ 1 เริ่มใช้ในปี ค.ศ. 1928 โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ

1. การขยายระบบอุตสาหกรรมหนักในรัสเซียโดยไม่อาศัยเงินลงทุนจากต่างชาติ
2. มุ่งเน้นให้ชาวรัสเซียทำงานหนักเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการขยายระบบ อุตสาหกรรมในรัสเซียให้สามารถเลี้ยงตนเองให้รอดโดยไม่ต้องอาศัยเงินลงทุนจากภายนอก
3. กรรมกรถูกบังคับให้ทำงานหนักด้วยการขยายชั่วโมงการทำงานภายใต้ระบบ โรงงาน และพวกกรรมกรไม่มีสิทธิขอเปลี่ยนงานหรือขอย้ายที่ทำงาน
4. เน้นในเรื่องการจัดระบบนารวม (COLLECTIVE FARMS) โดยการรวบรวม กลุ่มชาวนาที่ถือครองที่ดินขนาดเล็กเข้าด้วยกันเป็นระบบนารวม และให้นารวมแต่ละแห่ง ถือครองที่ดินตั้งแต่ 1,000 เอเคอร์ขึ้นไป

การนำระบบนารวมมาใช้ได้ก่อให้เกิดการต่อต้านจากกลุ่มชาวนาที่พอจะมีฐานะ หรือที่รู้จักกันในนามของพวกกุลัก (KULAKS) โดยพวกกุลักได้ทำการเผาและฆ่าสัตว์ เลี้ยงของตนเองเพื่อเป็นการประท้วงต่อรัฐบาล สตาลินจึงปราบปรามพวกกุลักด้วยวิธีการ รุนแรงมีผลทำให้พวกกุลักถูกฆ่าตายไปเป็นจำนวนมาก ส่วนพวกที่เหลือรอดชีวิตและ ครอบครัวยังได้ถูกส่งไปเป็นทาสกรรมกรเพื่อทำงานหนักในค่ายกักกันในไซบีเรีย การ

⁴Ibid.,PP.353-354.

ปราบปรามพวกกุกักซึ่งเป็นกลุ่มชาวนาที่มีความเชี่ยวชาญในการเพาะปลูกได้ส่งผลกระทบทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของรัสเซียมีจำนวนลดต่ำลง ก่อให้เกิดการขาดแคลนอาหารจนทำให้มีประชาชนต้องอดอยากและล้มตายไปเป็นจำนวนมาก

แผนการ 5 ปี ฉบับที่ 1 สิ้นสุดลงในปี ค.ศ. 1932 โดยทางฝ่ายรัฐบาลได้กล่าวอ้างถึงการบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ก่อนระยะเวลาที่ได้กำหนดเอาไว้ แต่จากความเป็นจริงที่เกิดขึ้นผลงานทางด้านอุตสาหกรรมยังไม่สามารถบรรลุจุดประสงค์ตามโครงการที่ได้ตั้งเอาไว้ แต่ก็มีผลทำให้ระบบอุตสาหกรรมของรัสเซียขยายตัวและมีสภาพดีขึ้นกว่าเดิม ส่วนผลงานทางด้านเกษตรกรรมก็ยังคงมีผลผลิตต่ำกว่าในปี ค.ศ. 1913 และ ปี ค.ศ. 1928 นอกจากนี้ การต่อต้านการจัดระบบนารวมที่เป็นไปอย่างรุนแรงได้ส่งผลทำให้มีชาวนาจำนวนเพียงร้อยละ 24 ที่ยอมเข้าร่วมกับการจัดระบบนารวม

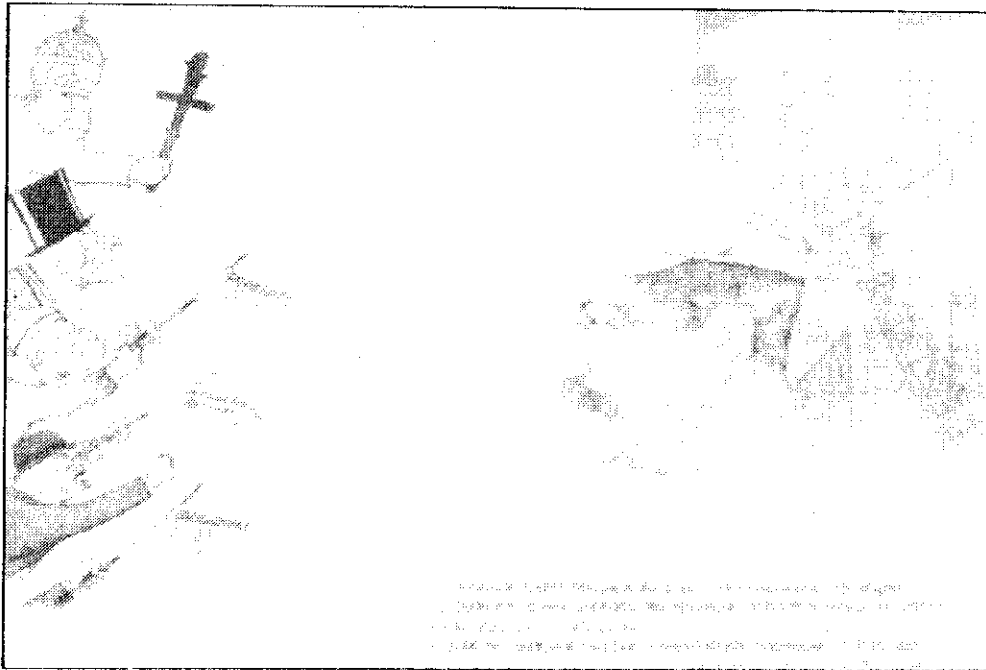
แผนการ 5 ปี ฉบับที่ 2-4

แผนการ 5 ปี ฉบับที่ 2 กินระยะเวลาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1933-1937 แผนการ 5 ปี ฉบับที่ 3 เริ่มใช้ในปี ค.ศ. 1938 และต้องมาหยุดชะงักลงด้วยเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 ส่วนแผนการ 5 ปี ฉบับที่ 4 ซึ่งเริ่มประกาศใช้ในปี ค.ศ. 1946 โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญที่จะบูรณะและฟื้นฟูประเทศภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง

แผนการ 5 ปี ฉบับที่ 2 และ 3 ไม่ได้มุ่งเน้นการขยายตัวของระบบอุตสาหกรรมหนักเช่นเดียวกับแผนการ 5 ปี ฉบับที่ 1 แต่จะมุ่งเน้นไปในเรื่องของการเพิ่มผลผลิตทางด้านเกษตร โดยให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดระบบนารวมโดยการอนุญาตให้ชาวนาสามารถถือครองที่ดินขนาดเล็กเพื่อการเพาะปลูกของตนเอง นอกจากนี้ ยังมีการนำเอาเครื่องจักรกลทางการเกษตรมาใช้เพื่อช่วยในการเพิ่มผลผลิต พอถึงปี ค.ศ. 1939 พื้นที่การทำเกษตรกรรมจำนวนร้อยละ 99 ได้ถูกจัดเข้าสู่ระบบนารวม ส่วนผลผลิตเพื่อการบริโภคทางด้านอุตสาหกรรมยังคงเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างช้าๆ ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงการผลิตเพื่อการบริโภคมาสู่การผลิตอาวุธเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่สถานการณ์สงคราม มีการประเมินกันว่า การขยายตัวทางด้านการผลิตอาวุธของรัสเซียในปี ค.ศ. 1939 มีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 30 เท่าของผลผลิตที่ผลิตได้ในปี ค.ศ. 1932

ผลสรุปโดยรวมของการนำแผนการ 5 ปี มาใช้คือถึงแม้ว่าแผนการดังกล่าวจะมีส่วนผิดพลาดและยังเป็นการเพิ่มภาระหนักให้แก่ประชาชนรัสเซีย แต่แผนการดังกล่าวก็ได้ก่อให้เกิดความก้าวหน้าเป็นอย่างมากต่อระบบอุตสาหกรรมของรัสเซีย โดยรัสเซียสามารถผลิตผลผลิตทางด้านอุตสาหกรรมออกมาได้เกินกว่าความต้องการของการบริโภค ส่วน

ผลผลิตส่วนที่เหลือก็สามารถนำออกขายเพื่อหาเงินมาลงทุนเพื่อช่วยขยายการผลิตทางด้านอุตสาหกรรม⁵

แผนป้ายโฆษณาแผนการ 5 ปี ในช่วงทศวรรษที่ 1930

การปกครองในระบอบเผด็จการเบ็ดเสร็จ

ผลสำเร็จของการปฏิวัติรัสเซียในปี ค.ศ. 1917 ทำให้รัสเซียเปลี่ยนรูปการปกครองมาสู่ระบอบเผด็จการเบ็ดเสร็จ (TOTALITARIANISM) ภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งเป็นพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวที่เหลืออยู่ในรัสเซีย จนก่อให้เกิดผลกระทบที่ติดตามมาคือ

1. สิทธิและเสรีภาพของประชาชนชาวรัสเซียหมดไปโดยวิธีการตรวจข่าวหนังสือพิมพ์อย่างเข้มงวด ประชาชนไม่มีสิทธิในการชุมนุมหรือสมาคม ประชาชนไม่มีสิทธิในการเดินทางออกจากรัสเซียและประชาชนไม่มีสิทธิในการตรวจสอบการทำงานของรัฐ

⁵Bernstein and Green, *History of Civilization : Since 1648*, PP. 370-371

2. สหภาพกรรมกรถูกยุบ
3. ศาสนจักรเริ่มถูกกีดกันออกจากการศึกษาต่อกับประชาชน
4. ผลงานทางด้านศิลปะ วรรณคดีและวิทยาศาสตร์กลายเป็นสื่อโฆษณาชวนเชื่อในเรื่องความสำเร็จของรัฐบาล

การกวาดล้างในช่วงทศวรรษที่ 1930

การกวาดล้าง (PURGES) ที่เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 1930 มีสาเหตุมาจากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการประกาศใช้แผนการ 5 ปี และการแย่งชิงกันเป็นใหญ่ภายในกลุ่มผู้นำของพรรคคอมมิวนิสต์ สตาลินได้นำเอาระบบการกวาดล้างศัตรูทางการเมืองมาใช้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1933 จนก่อให้เกิดการขับไล่สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ออกไปเป็นจำนวนถึง 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกที่มีอยู่ในเวลานั้น การดำเนินการกวาดล้างของสตาลินเป็นไปตามลำดับ ดังต่อไปนี้คือ

1. ในปี ค.ศ. 1934 เมื่อคิروف (KIROV) ผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์แห่งเมืองเลนินกราด ซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญทางการเมืองเป็นอันดับ 2 รองจากสตาลินถูกฆ่าตายโดยไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าใครคือผู้วางแผน สตาลินได้โยนความผิดให้เป็นการกระทำของกลุ่มนิยมทรอตสกีสมคบกับซีโนเวียฟและคามีเนฟ ซึ่งเป็นอดีตพันธมิตรเก่าของสตาลิน การตัดสินใจตัวอย่างลับๆ ของทางการลงเอยโดยการพิพากษาให้ซีโนเวียฟและคามีเนฟถูกตัดสินจำคุก ส่วนกลุ่มนิยมทรอตสกีถูกตัดสินให้ประหารชีวิตไปเป็นจำนวนถึง 103 คน^๑

2. ในปี ค.ศ. 1936 สมาชิกคนสำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์จำนวน 16 คน ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลสำคัญที่ได้ร่วมในการปฏิวัติปี ค.ศ. 1917 ได้ถูกกวาดล้างจับกุมและถูกลงโทษประหารชีวิต ร่วมไปกับการประหารชีวิตซีโนเวียฟและคามีเนฟ การกระทำดังกล่าวถือเป็นการกำจัดศัตรูทางการเมืองครั้งสำคัญในช่วงของการกวาดล้างที่เกิดขึ้นในทศวรรษที่ 1930

^๑นั้นหา โชติกะพุกกณะ, ประวัติศาสตร์รัสเซีย (กรุงเทพฯ : ประเมษฐ์การพิมพ์, 2523), หน้า 246.

3. ในปี ค.ศ. 1937 บุคาริน (BUKHARIN) และ ไรคอฟ (RYKOV) สมาชิกกลุ่มอนุรักษนิยมภายในพรรคคอมมิวนิสต์ผู้เคยคัดค้านแผนการ 5 ปี ของสตาลินได้ถูกปลดออกจากตำแหน่งคณะกรรมการกลางของพรรค นอกจากนี้ ยังมีสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์บางส่วนได้ถูกจับกุมและถูกลงโทษโดยการประหารชีวิตในโทษฐานที่ร่วมมือก่อการกบฏร่วมกับกลุ่มนิยมทรอตสกี

4. ในปี ค.ศ. 1938 บุคาริน และสมาชิกกลุ่มอนุรักษนิยมได้ถูกตัดสินประหารชีวิตในโทษฐานที่ร่วมมือกับกลุ่มนิยมทรอตสกีที่ฟื้นฟูระบบนายทุนเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ในรัสเซีย

5. ในระหว่างปี ค.ศ. 1937-1938 ได้เกิดการกวาดล้างอย่างรุนแรงขึ้นอีกครั้งทั้งภายในพรรคคอมมิวนิสต์ ภายในกองทัพและภายในฝ่ายข้าราชการพลเรือน การกวาดล้างที่เกิดขึ้นทำให้จอมพล ทูคาเชฟสกี (TUKHACHEVSKI) หัวหน้าคณะเสนาธิการทหารและอดีตผู้ร่วมก่อตั้งกองทัพแดง รวมทั้งทหารระดับนายพลอีก 7 คน ถูกตัดสินประหารชีวิตโดยการพิพากษาลับของศาลทหารในข้อหาสมรู้ร่วมคิดกับพวกนาซีเยอรมัน พวกญี่ปุ่น และกลุ่มนิยมทรอตสกี เพื่อการวางแผนบ่อนทำลายรัฐ

สตาลินใช้วิธีการกำจัดศัตรูทางการเมืองด้วยวิธีการกวาดล้างเพราะต้องการทำลายคู่แข่งทางการเมืองและเพราะความหวาดกลัวศัตรูจากภายนอกที่จะเข้ามาทำลายการปกครองระบบคอมมิวนิสต์ นอกจากนี้ สตาลินยังต้องการหาแพะรับบาปมาลงโทษ เนื่องจาก แผนการ 5 ปี ฉบับที่ 2 ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สตาลินคาดหวังเอาไว้

การดำเนินการกวาดล้างก่อให้เกิดผลที่ติดตามมาคือ

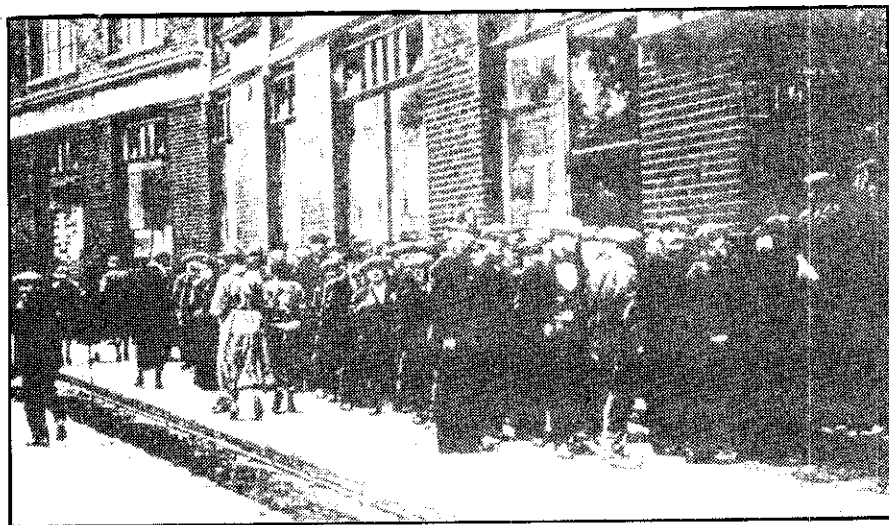
1. ทำให้กลุ่มผู้นำพรรคบอลเชวิครุ่นเก่าถูกกำจัดไปจนหมดสิ้นไม่เหลือที่จะเป็นศัตรูและรบกวนต่อการดำเนินแผนการของสตาลินอีกต่อไป

2. ได้เกิดผู้นำกลุ่มใหม่ที่เข้ามาจัดตั้งระบบและบริหารการทำงานของพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งหนึ่งในจำนวนนั้นก็ ได้แก่ นิกิต้า ครุสชอฟ (NIKITA KHRUSHCHEV) นักการเมืองผู้เข้มแข็งซึ่งเคยได้รับการสนับสนุนจากสตาลินมาก่อน⁷

⁷Bernstein and Green, *History of Civilization : Since 1648*, PP.372-373.

อังกฤษและฝรั่งเศส

อังกฤษและฝรั่งเศสซึ่งร่วมเป็นพันธมิตรกันในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 ถึงแม้จะเป็นประเทศฝ่ายชนะสงครามแต่ก็ต้องประสบกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ทั้งนี้ เพราะทหารที่ถูกเกณฑ์ไปรบได้เปลี่ยนสถานภาพมาสู่การเป็นพลเรือน และสิ่งที่ทหารผ่านศึกเหล่านี้ต้องประสบก็คือปัญหาการว่างงาน นอกจากนี้ อังกฤษและฝรั่งเศสยังต้องประสบกับปัญหาทางด้านการค้าระหว่างประเทศเพราะไม่สามารถจำหน่ายสินค้าให้แก่ลูกค้าได้ดังเช่นก่อนที่จะเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 ทั้งอังกฤษและฝรั่งเศสยังต้องประสบกับปัญหานี้สินที่ได้เกิดขึ้นในช่วงของการทำสงคราม ความหวังที่จะได้รับเงินค่าปฏิกรรมสงครามจากประเทศฝ่ายแพ้สงครามก็ต้องมาประสบกับอุปสรรคนานัปการ นอกจากนี้ ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำที่เกิดขึ้นในระหว่างปี ค.ศ. 1920-1922 ได้ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงาน และปัญหาการผลิตสินค้าออกมาเกินความต้องการของตลาด ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจเป็นปัญหาที่เรื้อรังมาจนถึงทศวรรษที่ 1930

กลุ่มคนว่างงานในอังกฤษกำลังเข้าแถวเพื่อสมัครงานในปี ค.ศ. 1924

อังกฤษ

รัฐบาลผสมภายใต้การนำของลอยด์ ยอร์ช ต้องเผชิญกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นผลกระทบมาจากสงครามโลกครั้งที่ 1 นอกจากนี้ อังกฤษยังต้องเผชิญกับคู่แข่งทางการค้าที่สำคัญ เช่น สหรัฐอเมริกา และ ญี่ปุ่น ปัญหาทางด้านการค้าระหว่างประเทศได้ส่ง

ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจภายในประเทศเพราะทำให้พวกกรรมกรไม่มีงานทำ รัฐบาลต้องแบกภาระปัญหาการว่างงานเนื่องจากในปี ค.ศ. 1911 ได้มีการออกพระราชบัญญัติประกันการว่างงาน ทำให้รัฐบาลต้องจ่ายเงินช่วยเหลือแก่พวกที่ตกงานเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ในปี ค.ศ. 1920 รัฐบาลจึงออกพระราชบัญญัติการว่างงาน (UNEMPLOYMENT ACT) โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ลดจำนวนเงินที่ต้องจ่ายแก่พวกที่ตกงานลงจึงทำให้ไม่สามารถบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่พวกที่ตกงาน ทั้งยังได้สร้างความผิดหวังให้แก่พวกที่ตกงานเป็นอย่างมาก⁸

รัฐบาลพรรคแรงงานครั้งที่ 1 (ค.ศ. 1924)

ในปี ค.ศ. 1924 พรรคแรงงานมีโอกาสจัดตั้งรัฐบาลขึ้นเป็นครั้งแรกภายใต้การสนับสนุนของพรรคเสรีนิยม โดยมีนายแรมเซย์ แมคโดแนลด์ (RAMSAY MAC DONALD) เป็นนายกรัฐมนตรี อังกฤษได้ประกาศรับรองสถานะภาพของรัฐบาลสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต โดยหวังที่จะเกลี้ยกล่อมให้รัสเซียชำระหนี้ที่ทำไว้ตั้งแต่สมัยของพระเจ้าซาร์นิโคลัสที่ 2 แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จ รัฐบาลถูกกล่าวหาว่ามีความคิดเห็นแอนเอียงเข้าหาลัทธิคอมมิวนิสต์ นอกจากนี้ รัฐบาลยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาการว่างงานและการนัดหยุดงานที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเนื่องจากรัฐบาลพรรคแรงงานขาดประสบการณ์ในการบริหารงานของประเทศจึงมีอายุอยู่ได้เพียงปีเดียว

รัฐบาลพรรคอนุรักษนิยม (ค.ศ. 1924-1929)

การเลือกตั้งทั่วไปในปี ค.ศ. 1924 ปรากฏว่าพรรคแรงงานเสื่อมความนิยมลงไปมากเพราะได้มีการตีพิมพ์เอกสารปลอมที่มีชื่อว่า จดหมายของซีโนเวียฟ (ZINOVIEV LETTER) ออกเผยแพร่โดยมีข้อความกล่าวหาว่าพรรคคอมมิวนิสต์มีแผนที่จะก่อการปฏิวัติขึ้นในอังกฤษ⁹ จึงทำให้พรรคอนุรักษนิยมภายใต้การนำของนายสแตนเลย์ บอลด์วิน (STANLEY BALDWIN) ได้รับการเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงข้างมากและเป็นฝ่ายจัดตั้ง

⁸เอี่ยม ฉายางาม, ประวัติศาสตร์อังกฤษ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521), หน้า 265.

⁹Walter L. Arnstein, *Britain Yesterday and Today 1830 to the Present* (5th ed ; Massachusetts : D.C. Heath and Company, 1988), PP.279-283

รัฐบาลขึ้นในระหว่างปี ค.ศ. 1924-1929

ในปี ค.ศ. 1926 รัฐบาลพรรคอนุรักษนิยมต้องประสบกับปัญหาการนัดหยุดงานของพวกกรรมกรเหมืองถ่านหิน ซึ่งในเวลาต่อมาได้ขยายตัวออกเป็นการนัดหยุดงานครั้งใหญ่ (GENERAL STRIKE) ซึ่งได้ขยายตัวออกไปทั่วประเทศภายใต้การนำของกลุ่มสหภาพแรงงาน แต่รัฐบาลก็ยังคงได้รับเสียงสนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ จึงทำให้การนัดหยุดงานในครั้งนี้มีอันต้องล้มเหลวไปในที่สุด

ผลงานที่สำคัญของรัฐบาลภายใต้การนำของนายบอลด์วิน คือในปี ค.ศ. 1928 ได้มีการออกพระราชบัญญัติการออกเสียงเลือกตั้งโดยการให้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งแก่สตรีที่บรรลุนิติภาวะ ซึ่งก่อนหน้านั้นในปี ค.ศ. 1918 ได้มีการออกพระราชบัญญัติให้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งแก่ชายชาวอังกฤษที่บรรลุนิติภาวะ การออกพระราชบัญญัติการออกเสียงเลือกตั้งแก่สตรีในปี ค.ศ. 1928 จึงทำให้ทั้งชายและหญิงชาวอังกฤษมีสิทธิเท่าเทียมกันในการออกเสียงเลือกตั้ง

รัฐบาลพรรคแรงงานครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1929-1931)

ผลการเลือกตั้งทั่วไปในปี ค.ศ. 1929 ปรากฏว่าพรรคแรงงานได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมาเป็นอันดับ 1 รองลงมาได้แก่พรรคเสรีนิยม ส่วนพรรคอนุรักษนิยมซึ่งกำลังไม่เป็นที่นิยมในหมู่ประชาชนอังกฤษได้รับคะแนนเสียงน้อยที่สุด นายแรมเซย์ แมกโดแนลด์หัวหน้าพรรคแรงงานได้จัดตั้งรัฐบาลพรรคแรงงานครั้งที่ 2 ขึ้น ซึ่งเป็นการจัดตั้งรัฐบาลผสมร่วมกับพรรคเสรีนิยม (LIBERAL-LABOR COALITION GOVERNMENT)

อังกฤษต้องประสบกับผลกระทบของสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก (GREAT DEPRESSION) ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1929 ประเทศอื่นๆ พยายามแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นโดยการตั้งกำแพงภาษีสินค้าขาเข้าจึงส่งผลกระทบต่อสินค้าส่งออกของอังกฤษ ทำให้เกิดสภาวะการว่างว่างขึ้นในอังกฤษโดยรัฐบาลต้องจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่พวกที่ว่างงานเป็นจำนวนมากเมื่อรัฐบาลไม่สามารถแบกภาระดังกล่าวจึงหาทางออกโดยการลดเงินช่วยเหลือแก่พวกคนที่ตกงาน และลดเงินเดือนที่จ่ายให้แก่พวกข้าราชการลง เงินที่รัฐบาลนำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งเป็นเงินกู้ที่มาจากฝรั่งเศสและสหรัฐอเมริกา ในที่สุดเมื่อรัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากผลกระทบของสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกได้สำเร็จ ดังนั้น ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1931 นายแมกโดแนลด์จึงบังคับให้คณะรัฐมนตรีลาออกทั้งคณะเพื่อให้มีการจัดตั้งรัฐบาลขึ้นมาใหม่

แอสตันเลย์ บอลด์วิน และ แรมเซย์ แมกโดแนลด์ ได้ร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติขึ้น
ในระหว่าง ปี ค.ศ. 1931-1935

รัฐบาลแห่งชาติ (ค.ศ. 1931-1935)

รัฐบาลแห่งชาติ (NATIONAL GOVERNMENT) ที่ถูกจัดตั้งขึ้นใหม่ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1931 มีลักษณะเป็นรัฐบาลผสมซึ่งประกอบไปด้วยคณะรัฐมนตรีที่มาจากพรรคแรงงาน พรรคอนุรักษนิยมและพรรคเสรีนิยม โดยมี นายแรมเซย์ แมกโดแนลด์ เป็นนายกรัฐมนตรี และมีนายสแตนเลย์ บอลด์วิน เป็นประธานสภา รัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาสภาวะทางเศรษฐกิจให้ดีขึ้นโดยในปี ค.ศ. 1931 ได้มีการยกเลิกการใช้มาตรฐานทองคำ (GOLD STANDARD) รัฐบาลยังได้เปลี่ยนนโยบายทางเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม (FREE TRADE) ซึ่งได้ถือปฏิบัติมาตั้งแต่สมัยศตวรรษที่ 18 เมื่อครั้งที่เริ่มเกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรมขึ้นใน อังกฤษมาสู่ระบบเศรษฐกิจแบบการตั้งกำแพงภาษีศุลกากรพร้อมๆ กับการลดค่าของเงินปอนด์ลง

ในปี ค.ศ. 1932 รัฐบาลได้แก้ไขปัญหาคมนว้างงานโดยการทำสัญญากับประเทศในเครือจักรภพอังกฤษ (BRITISH COMMONWEALTH OF NATIONS) ในเรื่องเศรษฐกิจและการค้าภายในกลุ่มประเทศเครือจักรภพ (IMPERIAL PREFERENCE) ซึ่งได้จัดให้มีการประชุมขึ้นที่กรุงออตตาวา (OTTAWA CONFERENCE) ประเทศแคนาดา ในระหว่างวันที่ 21 กรกฎาคม ถึง วันที่ 20 สิงหาคม ค.ศ. 1932 ซึ่งมีผลทำให้อังกฤษสามารถขยายตลาดการค้าเข้าไปในกลุ่มประเทศเครือจักรภพภายหลังจากที่อังกฤษได้ยกเลิกการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม¹⁰

รัฐบาลแห่งชาติ (ค.ศ. 1935-1937)

พรรคแรงงานเริ่มเสื่อมความนิยมลงเนื่องจากความแตกแยกที่เกิดขึ้นภายในพรรค ซึ่งได้ร่วมกันกล่าวหานายแรมเซย์ แมคโดแนลด์ว่าได้หักหลังพรรคแรงงานไปจัดตั้งรัฐบาลร่วมกับพรรคอนุรักษนิยม กลุ่มผู้บริหารพรรคแรงงานจึงทำการขับไล่ นายแรมเซย์ แมคโดแนลด์และรัฐมนตรีที่สังกัดพรรคแรงงานออกจากพรรคไปตั้งแต่ปลายปี ค.ศ. 1931 นายแมคโดแนลด์ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของรัฐบาลแห่งชาติไปจนกระทั่งลาออกจากตำแหน่งไปในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1935 โดยมีนายสแตนเลย์ บอลด์วิน หัวหน้าพรรคอนุรักษนิยมเข้ามารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของรัฐบาลแห่งชาติสืบต่อไปจนกระทั่งนายบอลด์วินเห็นความแตกแยกที่กำลังเกิดขึ้นภายในพรรคแรงงาน เขาจึงถือโอกาสจัดการเลือกตั้งขึ้นใหม่ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1935 ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าพรรคอนุรักษนิยมเป็นฝ่ายได้รับคะแนนเสียงข้างมากจึงเป็นฝ่ายจัดตั้งรัฐบาล โดยมีนายสแตนเลย์ บอลด์วิน ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่ยังคงใช้ชื่อว่ารัฐบาลแห่งชาติเช่นเดิม

เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในรัฐบาลนี้คือการสละราชบัลลังก์ของพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 8 ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1936 ทั้งๆ ที่พระองค์เพิ่งจะทรงขึ้นครองบัลลังก์เป็นกษัตริย์อังกฤษ สาเหตุของการสละราชบัลลังก์ก็เพื่อเข้าสู่พิธีอภิเษกสมรสกับนางวอลลิส ซิมป์สัน (WALLIS SIMPSON) หญิงม่ายชาวอเมริกัน โดยมีพระเจ้ายอร์ชที่ 6 (ค.ศ. 1936-1952) พระอนุชาเสด็จขึ้นครองบัลลังก์แทน

¹⁰Palmer, The Penguin Dictionary of Twentieth - Century History, PP.297-298.

ในปี ค.ศ. 1937 นายกรัฐมนตรี สแตนเลย์ บอลด์วิน ได้สละตำแหน่งให้แก่ นายเนวิลล์ แชมเบอร์เลน (NEVILLE CHAMBERLAIN) ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ไปจนกระทั่งถูกแทนที่โดยนายวินสตัน เชอร์ชิล (WINSTON CHURCHILL) ในปี ค.ศ. 1940 และนายเชอร์ชิลได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจนถึงปี ค.ศ. 1945

ปัญหาที่อังกฤษได้ประสบภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ยุติลงคือปัญหาทางด้าน เศรษฐกิจ ปัญหาการว่างงานและปัญหาทางด้านการค้าระหว่างประเทศ ปัญหาดังกล่าวได้ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศของอังกฤษ โดยเฉพาะเมื่ออังกฤษ ต้องเผชิญกับนโยบายก้าวร้าวทางการเมืองของเยอรมนีและอิตาลีในเวลาต่อมา¹¹

ฝรั่งเศส

ฝรั่งเศสได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นผลมาจากการเข้าร่วมในสงครามโลก ครั้งที่ 1 เช่นเดียวกับอังกฤษ แต่เมื่อเปรียบเทียบผลกระทบที่ได้รับระหว่างอังกฤษกับ ฝรั่งเศสแล้วฝรั่งเศสดูจะเป็นฝ่ายที่ได้รับความเสียหายมากกว่าเพราะฝรั่งเศสได้กลายมาเป็น สนามรบในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 ประมาณกันว่ามีบ้านเรือนถูกทำลายไปจำนวน 300,000 หลัง โรงงานอุตสาหกรรมถูกทำลายไปประมาณ 20,000 โรง สะพานรถไฟถูก ทำลายไปประมาณ 2,000 แห่ง พื้นที่เพาะปลูกถูกทำลายเสียหายไปเป็นจำนวนหลายพัน เฮคเตอร์ ประชาชนฝรั่งเศสเสียชีวิตจากสงครามไปประมาณ 4 ล้านคนจากจำนวนประชากร ทั้งหมดประมาณ 40 ล้านคน ฝรั่งเศสมีหนี้สินมากมายและยังได้รับผลกระทบจากการ ประกาศใช้หนี้จากรัสเซีย ฝรั่งเศสจึงหวังที่จะได้รับค่าปฏิกรรมสงคราม (REPARATION) จากเยอรมนีมาชดใช้หนี้และเพื่อทำการบูรณะฟื้นฟูประเทศขึ้นมาใหม่ซึ่งนโยบายดังกล่าว อยู่ภายใต้การนำของนายปวงกาเร่ (POINCARÉ) นายกรัฐมนตรีผู้มีนโยบายต้องการ ทำลายเยอรมนีเพื่อไม่ให้สามารถฟื้นตัวและกลับมาเป็นภัยต่อฝรั่งเศสอีกต่อไปในภาย ภายหน้า

¹¹Arnstein, *Britain Yesterday and Today 1830 to the Present*, PP.293-299.

การยึดครองแคว้นรุห์

ในปี ค.ศ. 1923 เมื่อเยอรมนีไม่สามารถจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามตามที่ได้กำหนดไว้ในสนธิสัญญาแวร์ซายส์ ฝรั่งเศสจึงร่วมมือกับเบลเยียมส่งทหารเข้ายึดครองแคว้นรุห์ (RUHR) ซึ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมและแหล่งถ่านหินและเหล็กของเยอรมนีไว้เป็นประกัน การกระทำดังกล่าวทำให้ฝรั่งเศสได้รับการประณามจากทั้งอังกฤษและสหรัฐอเมริกา แต่ก็ไม่สามารถหยุดยั้งการกระทำของฝรั่งเศสลงได้ นอกจากนี้ ฝรั่งเศสยังมีความคิดที่จะแยกดินแดนไรน์แลนด์ออกเป็นแคว้นอิสระจากเยอรมนี ชาวเยอรมันได้ต่อต้านการกระทำของฝรั่งเศสโดยสงบโดยการนัดหยุดงาน แต่ผลที่ได้รับคือการเกิดสภาวะเงินเฟ้ออย่างรุนแรง เพราะถึงแม้แคว้นรุห์จะมีพื้นที่เพียงเล็กน้อยแต่ก็เป็นแหล่งผลิตถ่านหินและเหล็กที่สำคัญ เป็นจำนวนถึงร้อยละ 80 ของจำนวนเหล็กและถ่านหินที่ผลิตได้ในเยอรมนี แคว้นรุห์จึงเป็นแหล่งทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่สำคัญของเยอรมนี

เมื่อ กุสตาฟ สเตรสมาน¹² (GUSTAV STRESSEMAN ค.ศ. 1878-1929) ขึ้นมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเยอรมันในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1923 เยอรมนีก็เริ่มหันมาใช้นโยบายประนีประนอมกับฝรั่งเศสโดยยุติการต่อต้านโดยสงบและจัดให้มีการพิจารณาในเรื่องของการจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามขึ้นใหม่ โดยให้เป็นไปตามความสามารถที่เยอรมนีจะสามารถจ่ายได้ ซึ่งข้อเสนอดังกล่าวก็ได้รับการยอมรับจากนายกรัฐมนตรีปวงกาเร่ จึงนับเป็นการประนีประนอมที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกภายหลังจากระยะเวลา 5 ปี แห่งความเปิ่นศัตรูและความตึงเครียดที่เกิดขึ้นระหว่างเยอรมนีกับฝรั่งเศส

อย่างไรก็ตามนโยบายก้าวร้าวของนายปวงกาเร่ทำให้เขาไม่ได้รับความนิยมจากประชาชนฝรั่งเศสในเวลาต่อมาจนมีผลทำให้รัฐบาลของเขาต้องล้มไปในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1924 การเข้ายึดครองแคว้นรุห์นอกจากจะถูกต่อต้านจากทั้งอังกฤษและสหรัฐอเมริกาแล้วยังมีผลทำให้ฝรั่งเศสต้องเสียค่าใช้จ่ายไปเป็นจำนวนมาก จนส่งผลกระทบต่อค่าเงินฟรังก์ของฝรั่งเศสเริ่มตกต่ำลงในตลาดการค้าระหว่างประเทศ และเมื่อเห็นว่าฝรั่งเศสเริ่ม

¹²สเตรสมาน ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเพียงระยะสั้นในระหว่างเดือนสิงหาคม - พฤศจิกายน ค.ศ. 1923 ควบคู่ไปกับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ โดยสเตรสมานได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไปจนกระทั่งถึงแก่อสัญกรรมในปี ค.ศ. 1929.

หันมาใช้นโยบายประนีประนอมกับเยอรมนี อังกฤษและสหรัฐอเมริกาจึงยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ฝรั่งเศสโดยเฉพาะปัญหาเรื่องค่าปฏิกรรมสงคราม¹³

แผนการดอส์ (DAWES PLAN)

ปัญหาเรื่องค่าปฏิกรรมสงครามได้ถูกหยิบยกเข้าสู่การประชุมของคณะกรรมการนานาชาติในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1923 โดยมี นายชาลส์ จี ดอส์ (CHARLES G. DAWES) นายธนาคารชาวอเมริกันเป็นประธานในที่ประชุม ผลจากการประชุมก่อให้เกิดแผนการดอส์ ขึ้นในปี ค.ศ. 1924 แผนการดังกล่าวเป็นที่ยอมรับจากทั้ง ฝรั่งเศส เยอรมนี และอังกฤษ ทำให้เกิดผลที่ติดตามมาคือ

1. ลดจำนวนค่าปฏิกรรมสงครามลง
2. สหรัฐอเมริกาจะให้เงินกู้แก่เยอรมนีเพื่อช่วยในการกำหนดค่าของเงินเยอร์มันขึ้นมาใหม่ และเพื่อช่วยฟื้นฟูอุตสาหกรรมของเยอรมนีเพื่อที่จะทำให้เยอรมนีสามารถฟื้นตัวจากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ
3. ช่วยทำให้เยอรมนีสามารถจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามให้แก่อังกฤษและฝรั่งเศสซึ่งจะมีผลทำให้อังกฤษและฝรั่งเศสสามารถจ่ายหนี้คืนให้แก่สหรัฐอเมริกา

แผนการยัง (YOUNG PLAN)

แผนการดอส์มีส่วนช่วยทำให้เยอรมนีสามารถจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามในระหว่างปี ค.ศ. 1927-1928 เป็นจำนวนเงิน 1.3 พันล้านดอลลาร์ ต่อมาในปี ค.ศ. 1929 คณะกรรมการนานาชาติได้จัดการประชุมปัญหาเรื่องค่าปฏิกรรมสงครามขึ้นที่กรุงปารีส โดยมี นายโอเวน ดี ยัง (OWEN D. YOUNG) นักธุรกิจชาวอเมริกันเป็นประธาน ผลการประชุมได้ก่อให้เกิดแผนการยัง ซึ่งได้ส่งผลในทางปฏิบัติคือการลดค่าปฏิกรรมสงครามลงและยังมีผลทำให้ประเทศฝ่ายชนะสงครามยอมถอนกองทหารออกจากดินแดนยึดครองไรน์แลนด์ แผนการยัง นับเป็นความสำเร็จทางด้าน การดำเนินนโยบายทางด้านการต่างประเทศของ สเตรสมาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของเยอรมนีก่อนที่จะเสียชีวิตไป

¹³John P. Mc Kay, et al., *A History of Western Society* (Vol.II, Boston : Houghton Mifflin Company, 1983), PP.1007-1010.

ในปี ค.ศ. 1929 อย่างไรก็ตาม ผลงานของสตรีสมานกลับไม่ได้รับความชื่นชมจากประชาชนเยอรมันเพราะการทำข้อตกลงที่สตรีสมานได้ทำไว้กับประเทศฝ่ายชนะสงครามกำลังอยู่ในช่วงที่กระแสความรู้สึกชาตินิยมเริ่มถูกปลุกเร้าขึ้นมาใหม่ในเยอรมนี¹⁴

การสร้างระบบพันธมิตรของฝรั่งเศส

ความหวั่นเกรงว่าจะถูกรุกรานจากภายนอกทำให้ฝรั่งเศสหันไปดำเนินนโยบายการแสวงหาพันธมิตร เช่น การเป็นสมาชิกขององค์การสันนิบาตชาติ นอกจากนี้ ฝรั่งเศสยังได้ทุ่มเงินเป็นจำนวนมากเพื่อปรับปรุงกองทัพให้มีขนาดใหญ่และมีอาวุธที่ทันสมัย

ในปี ค.ศ. 1920 ฝรั่งเศสได้ส่งกองทหารไปช่วยโปแลนด์เนื่องจากโปแลนด์กำลังมีปัญหาทางด้านชายแดนกับรัสเซีย ผลจากการกระทำดังกล่าวทำให้ฝรั่งเศสสามารถตกลงทำสัญญาความร่วมมือเป็นพันธมิตรกับโปแลนด์ (FRANCO-POLISH PACT) ในปี ค.ศ. 1921 โดยมีวัตถุประสงค์ ที่ต้องการทำให้โปแลนด์กลายมาเป็นรัฐกันชนระหว่างรัสเซียกับยุโรปตะวันตกทั้งยังเป็นการป้องกันไม่ให้อิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์เผยแพร่เข้ามาในยุโรปตะวันตก

ฝรั่งเศสยังได้ร่วมลงนามเป็นพันธมิตรกับกลุ่มประเทศลิตเติลเอนเตน (LITTLE ENTENTE) ซึ่งประกอบไปด้วย ยูโกสลาเวีย เชคโกสโลวาเกียและโรมาเนีย กลุ่มประเทศลิตเติลเอนเตนมีนโยบายที่สำคัญคือ การคงไว้ซึ่งสถานภาพเดิมของดินแดนในยุโรปกลางเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการฟื้นฟูอำนาจของราชวงศ์แฮปส์เบิร์กขึ้นมาใหม่ และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวเขตแดนตามที่ได้ทำไว้ในสนธิสัญญาสงบศึก แชน แอร์แมง และทรียานอง ทั้งนี้ เพราะสมาชิกกลุ่มประเทศลิตเติลเอนเตน ต่างก็ได้รับดินแดนบางส่วนมาจากอาณาจักรออสเตรีย-ฮังการีเดิม ในขณะเดียวกันฝรั่งเศสต้องการเป็นพันธมิตรกับกลุ่มประเทศลิตเติลเอนเตนก็เพื่อสร้างระบบพันธมิตรเพื่อป้องกันการรุกรานจากเยอรมนี¹⁵

¹⁴Felix Gilbert, *The End of the European Era 1890 to the Present* (2nd ed ; New York : W.W. Norton & Company, 1979), P.271.

¹⁵Palmer, *The Penguin Dictionary of Twentieth-Century History*, P.241.

แนวมาจิโนต์ (MAGINOT LINE)

นอกจากการสร้างระบบพันธมิตรแล้วฝรั่งเศสยังทุ่มเทเงินเป็นจำนวนมากเพื่อสร้างแนวป้องกันการรุกรานทางทหารจากเยอรมนีในระหว่างปี ค.ศ. 1929-1934 โดยแนวป้องกันทางทหารดังกล่าวได้ถูกสร้างขึ้นตามเขตแนวชายแดนทางภาคตะวันออกของฝรั่งเศส ซึ่งติดกับเขตแดนของเยอรมนี มีระยะทางตั้งแต่สุดเขตแนวชายแดนของประเทศเบลเยียมยาวไปจนจรดเขตแนวชายแดนของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ แนวป้องกันทางทหารดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันในนามของแนวมาจิโนต์ เพื่อเป็นการให้เกียรติแก่นายองเดร มาจิโนต์ (ค.ศ. 1877-1932) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของฝรั่งเศส

การแตกแยกแนวความคิดในฝรั่งเศส

การฟื้นฟูบูรณะประเทศจากความเสียหายที่ได้รับจากภัยของสงครามและความพยายามสร้างระบบความมั่นคงทางการทหารส่งผลกดดันต่อประชาชนฝรั่งเศสที่ต้องยอมเป็นฝ่ายเสียสละเพื่อให้การดำเนินงานของรัฐบาลบรรลุเป้าหมาย การดำเนินนโยบายดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อนโยบายการปฏิรูปสังคมของรัฐบาลทำให้รัฐบาลต้องเลื่อนการดำเนินนโยบายดังกล่าวออกไปทุกๆ ที่นโยบายดังกล่าวเป็นสิ่งที่เป็นโยบายโดยตรงต่อประชาชนโดยข้ออ้างที่ว่ารัฐบาลไม่มีเงินงบประมาณ

ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจมักจะส่งผลกระทบต่อในทางการเมือง โดยกลุ่มอนุรักษ์นิยมและกลุ่มที่ไม่ต้องการความรุนแรงในทางการเมืองมักจะออกมาต่อต้านนโยบายปฏิรูปสังคมเพราะกลัวว่าอาจส่งผลกระทบต่อการถือครองทรัพย์สินส่วนตัวของประชาชน หรืออาจเป็นตัวทำลายสภาวะเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมที่ได้ถือปฏิบัติกันมาเป็นเวลาช้านาน ดังนั้น แนวความคิดของกลุ่มดังกล่าวจึงมีลักษณะตรงกันข้ามกับแนวความคิดของกลุ่มสังคมนิยมและกลุ่มพรรคการเมืองที่มีแนวนโยบายรุนแรงในทางการเมือง ซึ่งต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั้งประเทศ ความแตกแยกแนวความคิดของกลุ่มการเมืองในฝรั่งเศสได้ส่งผลทำให้การเมืองในฝรั่งเศสอยู่ในสถานภาพที่ไม่มีความมั่นคง เพราะเกิดการผลัดเปลี่ยนรัฐบาลอยู่ตลอดเวลา ในตลอดระยะเวลาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1919-1939

สภาพการเมืองภายในของฝรั่งเศสตั้งแต่ปี ค.ศ. 1919-1939

ภายหลังจากที่สงครามโลกครั้งที่ 1 ยุติลงการจัดตั้งรัฐบาลฝรั่งเศสได้เกิดการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันอยู่ตลอดเวลาระหว่างกลุ่มการเมืองฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวา

รัฐบาลแนวร่วมกลุ่มชาติ (BLOC NATIONAL)

รัฐบาลแนวร่วมกลุ่มชาติเป็นการรวมตัวของกลุ่มพรรคการเมืองฝ่ายขวาซึ่งได้ร่วมมือกันจัดตั้งรัฐบาลขึ้นในปี ค.ศ. 1919 โดยมี นายมิลเลอร์องด์ (MILLERAND) เป็นนายกรัฐมนตรี ในเวลาต่อมาก็ได้เกิดความขัดแย้งขึ้นภายในกลุ่มจนกระทั่งมีการปรับคณะรัฐมนตรี นายมิลเลอร์องด์ได้เปลี่ยนตำแหน่งไปเป็นประธานาธิบดี โดยมี นายอริสติดบริอ็องด์ (ARISTIDE BRIAND) ขึ้นมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐบาลแนวร่วมกลุ่มชาติปกครองประเทศฝรั่งเศสจนถึงปี ค.ศ. 1924

รัฐบาลฝ่ายซ้าย (CARTEL DES GAUCHES)

ในปี ค.ศ. 1924 พรรคการเมืองฝ่ายซ้ายชนะการเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงข้างมากจึงเป็นฝ่ายร่วมมือกันจัดตั้งรัฐบาล ชัยชนะของกลุ่มพรรคการเมืองฝ่ายซ้ายมีสาเหตุเนื่องมาจากประชาชนไม่พอใจการทำงานของรัฐบาลฝ่ายขวาและไม่พอใจต่อนโยบายก้าวร้าวของรัฐบาลที่เข้ายึดครองแคว้นรุห์ของเยอรมนี รัฐบาลฝ่ายซ้าย หรือ คาร์เทลเดอ โกซส์ มีนายเอดูอาร์ด แฮร์ริโอ (EDOUARD HERRIOT) เป็นนายกรัฐมนตรี และ นายดูแมก (DOUMERQUE) เป็นประธานาธิบดี ฝรั่งเศสต้องประสบกับปัญหาอาณานิคมในโมร็อกโกซึ่งก่อความวุ่นวายขึ้นภายใต้การนำของอับเดล-คริม (ABD-EL-KRIM) แต่พวกกบฏโมร็อกโกก็ถูกปราบปรามลงได้ในปี ค.ศ. 1926 นอกจากนี้ ฝรั่งเศสยังต้องประสบกับปัญหาการก่อการจลาจลขึ้นในซีเรียซึ่งเป็นอาณานิคมอีกแห่งหนึ่งของฝรั่งเศส ปัญหาสำคัญที่รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขได้สำเร็จคือปัญหาทางด้านเศรษฐกิจโดยเฉพาะปัญหาเรื่องการลดค่าของเงินฟรังก์

รัฐบาลแห่งชาติ (NATIONAL UNION)

ในปี ค.ศ. 1926 ผู้นำของพรรคการเมืองกลุ่มต่างๆ ได้หันมาร่วมมือกันจัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติขึ้นเพื่อรักษาค่าของเงินฟรังก์ โดยมี นายปวงกาเร่ ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี นายปวงกาเร่ได้ใช้ความสามารถจนสามารถรักษาค่าของเงินฟรังก์เอาไว้ได้ และในที่สุดเขาก็ได้เกษียณอายุทางการเมืองของตัวเองในปี ค.ศ. 1929 โดยไม่ยอมใช้ความสำเร็จที่ได้รับปูทางไปสู่การมีอำนาจในทางการเมือง¹⁶

¹⁶Albert Geurard, *France : A Modern History* (Ann Arbor : The University of Michigan Press, 1969), P.32.

ในปี ค.ศ. 1929 ฝรั่งเศสเริ่มเข้มแข็งทั้งทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและ การค้า ค่าของเงินฟรังก์เพิ่มขึ้นถึง 1 ใน 5 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงก่อนที่จะเกิดสงคราม โลกครั้งที่ 1 ดังนั้น เมื่อเกิดสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกในปี ค.ศ. 1929 ฝรั่งเศสจึงได้ รับผลกระทบทางเศรษฐกิจซ้ำกว่าประเทศอื่นๆ

ในปี ค.ศ. 1932 สินค้าส่งออกของฝรั่งเศสเริ่มลดจำนวนลงซึ่งเป็นผลกระทบมา จากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อสภาวะเศรษฐกิจภายในของฝรั่งเศส ก่อให้เกิดการว่างงานเป็นจำนวนมาก ประชาชนส่วนใหญ่จึงหันมาให้การสนับสนุนต่อกลุ่ม สังคมนิยมและกลุ่มคอมมิวนิสต์

คดีสตาวิสกี (STAVISKY CASE)

ในปี ค.ศ. 1934 รัฐบาลฝรั่งเศสภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี คามิลล์ โชตอง (CAMILLE CHAUMONT) ได้เกิดเรื่องอื้อฉาวขึ้นเมื่อนายเซอร์จี สตาวิสกี (SERGE STAVISKY) นักการเงินเชื้อสายยิวรัสเซียได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริตทาง การเงินร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล และก่อนที่คดีสตาวิสกีจะมีการพิจารณาคดี สตาวิสกี ได้ชิงฆ่าตัวตายไปในวันที่ 3 มกราคม ค.ศ. 1934 แต่ก็มีข่าวลือออกมาว่าสตาวิสกีถูก เจ้าหน้าที่ตำรวจฆ่าตายเพราะได้กำความลับของผู้มีส่วนร่วมบางคนซึ่งเป็นคนที่มีอิทธิพล ในวงการเมืองเอาไว้ ผลการสอบสวนคดีพบว่า มีเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลและนักการเมืองบางคน ได้กระทำการทุจริตร่วมกับสตาวิสกีจึงทำให้นายกรัฐมนตรีโชตองต้องลาออกโดยมีนายเอดู อาร์ด ดาลาดิเยร์ (EDOUARD DALADIER) เข้ามารับตำแหน่งแทน ผลจากการดำเนิน คดีดังกล่าวทำให้พรรคการเมืองทั้งฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวาออกมาแสวงหาประโยชน์จาก เหตุการณ์ดังกล่าวโดยกล่าวโจมตีรัฐบาลว่าการทุจริตที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากความอ่อนแอ ของระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของสาธารณรัฐที่ 3 การโจมตีของนักการเมือง กลุ่มต่างๆ มีผลก่อให้เกิดการประท้วงรัฐบาลจนเกิดความวุ่นวายระบอบไปทั่วกรุงปารีสใน ระหว่างวันที่ 6-9 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1934 และยังคงติดตามมาด้วยการนัดหยุดงานประท้วง รัฐบาลครั้งใหญ่ (GENERAL STRIKE) ของกลุ่มกรรมกร จนทำให้นายกรัฐมนตรีดาลาดิเยร์ ขอลาออก แต่เหตุการณ์ความวุ่นวายที่เกิดขึ้นก็สงบลงได้เมื่อมีการจัดตั้งรัฐบาลเอกภาพ แห่งชาติ (NATIONAL UNITY) ภายใต้การนำของ ประธานาธิบดีดูแมก รัฐบาลดูแมก ปกครองมาจนถึงปี ค.ศ. 1936 ก็ต้องประสบกับปัญหาการละเมิดสนธิสัญญาแวร์ซายส์ของ เยอรมนีภายใต้การนำของฮิตเลอร์เมื่อเยอรมนีส่งกองทหารเข้ายึดครองดินแดนไรน์แลนด์

ในปี ค.ศ. 1936 ส่วนภายในประเทศความแตกแยกระหว่างกลุ่มการเมืองฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวาก็ยังคงเป็นไปอย่างรุนแรง¹⁷

รัฐบาลพรรคแนวประชาชน (POPULAR FRONT)

การเลือกตั้งทั่วไปในปี ค.ศ. 1936 เป็นการต่อสู้ทางการเมืองระหว่างกลุ่มการเมืองฝ่ายซ้ายและกลุ่มการเมืองฝ่ายขวา กลุ่มการเมืองฝ่ายซ้ายซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มชนชั้นกลาง กลุ่มสังคมนิยมและกลุ่มคอมมิวนิสต์ได้รวมตัวกันจัดตั้ง พรรคแนวประชาชน ขึ้นเพื่อหวังที่จะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง และพรรคแนวประชาชนก็สามารถชนะการเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงท่วมท้นกลุ่มคอมมิวนิสต์ยินดีที่จะให้การสนับสนุนแก่รัฐบาลใหม่โดยไม่ขอเข้าร่วมจัดตั้งรัฐบาล ส่วนกลุ่มสังคมนิยมได้เปลี่ยนสถานภาพไปเป็นพรรคสังคมนิยมและเป็นฝ่ายจัดตั้งรัฐบาลขึ้นภายใต้การนำของนายเลออง บลูม (LEON BLUM) ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคจึงนับเป็นเหตุการณ์ครั้งแรกในประวัติศาสตร์ฝรั่งเศสที่พรรคสังคมนิยมได้เป็นฝ่ายร่วมจัดตั้งรัฐบาลในนามของรัฐบาลพรรคแนวประชาชน

บลูมได้ทำการปฏิรูปทางด้านต่างๆ เช่น การลดชั่วโมงการทำงานเหลือสัปดาห์ละ 40 ชั่วโมง การกำหนดราคาสินค้า การปฏิรูปธุรกิจธนาคาร แต่ในเวลาต่อมาการปฏิรูปของบลูมได้เริ่มลดบทบาทลงเพราะการนัดหยุดงานของพวกกรรมกรซึ่งได้ทำการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปมากกว่าที่เป็นอยู่ นอกจากนี้ รัฐบาลพรรคแนวประชาชนยังต้องประสบกับปัญหาการลดค่าของเงินฟรังก์ บลูมจึงขออำนาจพิเศษจากวุฒิสภาเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทางการเงิน เมื่อวุฒิสภาปฏิเสธบลูมจึงขอลาออกจากตำแหน่งไปในปี ค.ศ. 1937

รัฐบาลผสมของกลุ่มการเมืองสายกลาง

นับจากปี ค.ศ. 1938 ไปจนกระทั่งเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ. 1939 สาธารณรัฐที่ 3¹⁸ ของฝรั่งเศส (THE THIRD REPUBLIC) ได้ตกอยู่ภายใต้การปกครอง

¹⁷Gilbert, *The End of the European Era 1890 to the Present*, PP.311-312.

¹⁸สาธารณรัฐที่ 3 กินระยะเวลาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1870-1940 แต่โดยทั่วไปถือว่าสาธารณรัฐที่ 3 สิ้นสุดลงในปี ค.ศ. 1946 ในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1940-1944 สาธารณรัฐที่ 3 ถูกปกครองโดยรัฐบาลวิชี (VICHY) ภายใต้การนำของนายพลเปแตง (PETAIN) สาธารณรัฐที่ 4 กินระยะเวลาดังแต่ปี ค.ศ. 1946-1958 และสาธารณรัฐที่ 5 เริ่มต้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1958 เป็นต้นมา.

ของรัฐบาลผสมของกลุ่มการเมืองสายกลาง โดยมี นายเอดู อาร์ต ดาลาดิเยร์ เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลต้องประสบกับปัญหาการสะสมอาวุธและนโยบายก้าวร้าวของเยอรมนี ฝรั่งเศสได้ดำเนินนโยบายผ่อนปรนร่วมไปกับอังกฤษจนกระทั่งฮิตเลอร์เข้ายึดครองเชคโกสโลวาเกีย ในเดือนมีนาคม ปี ค.ศ. 1939 ฝรั่งเศสกับอังกฤษจึงหันมาค้าประกันเอกราชของโปแลนด์ จนกระทั่งฮิตเลอร์บุกโปแลนด์ ในเดือนกันยายน ปี ค.ศ. 1939 ซึ่งได้กลายมาเป็นชนวนที่ก่อให้เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ในเวลาต่อมา¹⁹

กลุ่มประเทศในยุโรปตะวันออก

ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 1 ยุติลงในปี ค.ศ. 1918 แล้วก็ได้เกิดกลุ่มประเทศที่ถูกจัดตั้งขึ้นมาใหม่ในดินแดนยุโรปตะวันออก ประเทศต่างๆ เหล่านี้ได้ถูกจัดตั้งขึ้นในดินแดนส่วนที่เคยเป็นที่ครอบครองของรัสเซีย เยอรมนี และออสเตรีย-ฮังการี โดยต่างก็รับเอาระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมาใช้ในการบริหารประเทศ ทั้งนี้ เพราะประเทศต่างๆ เหล่านี้ต่างก็คิดว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะสามารถทำให้นตนเองหลุดพ้นจากอิทธิพลของกลุ่มผู้ปกครองเดิมไปได้อย่างเด็ดขาด กลุ่มประเทศที่เกิดขึ้นใหม่เหล่านี้มักจะประกอบไปด้วยกลุ่มชนหลายเชื้อชาติที่เข้ามาอาศัยอยู่ร่วมกัน ดังนั้นผู้ปกครองของกลุ่มประเทศต่างๆ เหล่านี้จึงคิดว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นหนทางที่เหมาะสมที่สุดที่จะสามารถทำให้ชนกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้อยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี

กลุ่มชนกลุ่มใหญ่เช่น พวกเชคและพวกโปล ต่างก็มุ่งหวังที่อยากจะให้มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมาเป็นเวลาช้านาน ส่วนรัฐที่เกิดขึ้นใหม่ในแถบทะเลบอลติกและแถบลุ่มแม่น้ำดานูบต่างก็นำเอาวิธีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบตะวันตกมาใช้ เช่น การให้สิทธิในการเลือกตั้งแก่ประชาชนชายที่บรรลุนิติภาวะ การจัดสัดส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อจำนวนประชาชน การที่คณะรัฐมนตรีจะต้องรับผิดชอบร่วมกับสภานิติบัญญัติ และการยอมรับในสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามที่ได้ระบุไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ ภายในกฎหมายรัฐธรรมนูญของบางประเทศยังได้มีการนำเอากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันสุขภาพของประชาชนและกฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลผู้สูงอายุรวมเข้าไว้ด้วย ส่วนปัญหาเรื่องชนกลุ่มน้อยก็จะอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล

¹⁹Bernstein and Green, *History of Civilization : Since 1648*, PP.375-376.

ของคณะกรรมการชนกลุ่มน้อยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการที่ถูกจัดตั้งขึ้นโดยองค์การสันนิบาตชาติ

ปัญหาสำคัญที่ประเทศเกิดใหม่ในยุโรปตะวันออกส่วนใหญ่ได้ประสบคือ

1. ปัญหาการปฏิรูปที่ดิน

ประเทศต่างๆ ในยุโรปตะวันออกส่วนใหญ่ได้ประสบกับปัญหาที่เหมือนกันคือปัญหาที่ดินทำกินของราษฎร ทั้งนี้เพราะประเทศต่างๆ เหล่านี้ยังคงต้องพึ่งพาเศรษฐกิจทางการเกษตร เมื่อรัฐบาลทำการปฏิรูปที่ดินเพื่อแจกจ่ายให้แก่พวกชาวนา ก็มักจะประสบกับปัญหาที่ติดตามมาคือผลผลิตโดยรวมมีจำนวนลดลง ดังนั้นในบางประเทศเช่นโปแลนด์และฮังการี นโยบายการปฏิรูปที่ดินจึงแทบไม่ได้นำมาใช้ในทางปฏิบัติ

นอกจากนี้ การแบ่งที่ดินออกเป็นผืนเล็กๆ เพื่อทำการแจกจ่ายให้แก่ชาวนาอย่างทั่วถึงยังมีปัญหาที่ติดตามมาคือผลผลิตที่ผลิตได้ไม่พอเพียงต่อการบริโภคของพวกชาวนา ทั้งนี้เพราะที่ดินมีเนื้อที่น้อยเกินไป จึงทำให้ชาวนาบางส่วนไม่พอใจนโยบายการปฏิรูปที่ดินชาวนาเหล่านี้จึงมักตกเป็นเหยื่อของการโฆษณาชวนเชื่อของพวกคอมมิวนิสต์

2. ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจเป็นปัญหาที่เกือบทุกประเทศจะต้องประสบเหมือนกันในอดีตดินแดนต่างๆ เหล่านี้เคยพึ่งพาทางเศรษฐกิจกับรัฐบาลที่เคยปกครองมาก่อน เมื่อมีการปกครองตนเองประเทศต่างๆ เหล่านี้จึงต้องจัดระบบเศรษฐกิจของตนเองขึ้นมาใหม่ โดยการพึ่งทรัพยากรเท่าที่ตนเองมีอยู่ ทางด้านการค้ากับต่างประเทศซึ่งได้ทำการติดต่อกับขายกับกลุ่มประเทศมหาอำนาจก็ต้องประสบอุปสรรคในเรื่องระบบการตั้งกำแพงภาษี ปัญหาการจัดระบบเศรษฐกิจให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ก่อให้เกิดความยุ่งยากต่อประเทศที่เกิดใหม่เหล่านี้ ในเวลาต่อมาปัญหาทางด้านเศรษฐกิจก็มาถูกซ้ำเติมเมื่อเกิดสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกขึ้นในปี ค.ศ. 1929

3. ปัญหาเรื่องชนกลุ่มน้อยภายในประเทศ

ปัญหาเรื่องชนกลุ่มน้อยเป็นปัญหาที่มักจะเกิดขึ้นกับประเทศที่ปกครองในระบบอบสมภาพันธุ์รัฐ ซึ่งประเทศที่นำการปกครองในระบบนี้ไปใช้ก็เพราะคิดว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้ความคุ้มครองแก่บรรดาชนกลุ่มน้อย และยังเป็นการให้อิสระแก่การ

ปกครองภายในของแต่ละท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันการปกครองในระบบสหพันธ์รัฐยังเป็นการเปิดโอกาสให้รัฐบาลท้องถิ่นมีโอกาสแยกตัวเป็นอิสระจากรัฐบาลกลาง

ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในในกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออกคือการที่กลุ่มชนเชื้อชาติที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดของแต่ละประเทศมักจะเป็นกลุ่มที่ได้เป็นฝ่ายจัดตั้งรัฐบาลขึ้นปกครองประเทศโดยใช้ระบบการตั้งอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง (CENTRALIZED GOVERNMENT) ทำให้รัฐบาลมีอำนาจควบคุมทั้งทางด้านการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศ จึงทำให้ชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่นๆ ไม่ค่อยจะมีโอกาสเข้ามาร่วมในการบริหารประเทศ

นอกจากนี้ ภายในบางประเทศที่ชนกลุ่มน้อยมีจำนวนมากพอๆ กับกลุ่มชนผู้ปกครองประเทศ ข้อเรียกร้องของชนกลุ่มน้อยมักจะมีผลสำคัญต่อรัฐบาลในการบริหารประเทศ ดังตัวอย่างเช่นในโปแลนด์ ชาวโปแลนด์มีจำนวนเพียง 1 ใน 3 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ ในลัตเวีย ชาวลัตเวียมีจำนวนเพียง 1 ใน 5 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ แม้แต่ในประเทศที่มีความก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจอย่างเชโกสโลวาเกีย ชาวเชคก็ยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับชาวสโลวักและชาวเยอรมัน ปัญหาเรื่องชนกลุ่มน้อยที่เกิดขึ้นในเชโกสโลวาเกียได้กลายมาเป็นประเด็นที่เปิดโอกาสให้ฮิตเลอร์ใช้เป็นข้ออ้างในการเข้ายึดครองเชโกสโลวาเกียในเวลาต่อมา

การปกครองในระบบเผด็จการของกลุ่มประเทศในยุโรปตะวันออก

ปัญหาเรื่องชนกลุ่มน้อยและปัญหาทางด้านเศรษฐกิจได้นำความตึงเครียดมาสู่ประเทศที่เกิดใหม่ในยุโรปตะวันออกซึ่งขาดประสบการณ์ในการปกครองในระบบประชาธิปไตย มีผลทำให้หลายประเทศเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบบเผด็จการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในประเทศดังตัวอย่างเช่น

ลิทัวเนีย ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบบเผด็จการอนุรักษนิยม ในปี ค.ศ. 1923

โปแลนด์ จอมพลพิลซุดสกี (PILSUDSKI) ได้จัดตั้งการปกครองในระบบเผด็จการขึ้นในปี ค.ศ. 1926

ลัตเวียและเอสโตเนีย ได้ยกเลิกการปกครองในระบบประชาธิปไตยไปในปี ค.ศ. 1934

ออสเตรียและฮังการี ซึ่งต่างก็ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกในปี ค.ศ. 1929 จึงทำให้นายเอ็งเงิลเบิร์ต ดอลล์ฟูสส์ (ENGELBERT

"DOLLFUSS) นายกรัฐมนตรีออสเตรียเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบอบเผด็จการในปี ค.ศ. 1933 และนายจูเลียส กอมบอส (JULIUS GOMBOS) ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งผู้เผด็จการของฮังการีในปี ค.ศ. 1932

โรมาเนีย ซึ่งประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและความล้มเหลวทางด้านการศึกษา ดังนั้น พระเจ้าคาร์ลที่ 3 (CAROL III) จึงทรงเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในปี ค.ศ. 1930

ยูโกสลาเวีย พระเจ้าอเล็กซานเดอร์ที่ 1 (ALEXANDER I) ทรงเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในปี ค.ศ. 1929

บัลแกเรีย พระเจ้าโบริสที่ 3 (BORIS III) ทรงเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ในปี ค.ศ. 1935

อัลบาเนีย พระเจ้าซอก (ZOG) ทรงจัดตั้งการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ขึ้นในปี ค.ศ. 1925

ในบรรดาประเทศต่างๆ ที่อยู่ในเขตลุ่มแม่น้ำดานูบมีเพียงเชโกสโลวาเกียเพียงประเทศเดียวที่ยังคงสามารถรักษาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเอาไว้ได้ แต่ระบอบประชาธิปไตยของเชโกสโลวาเกียต้องมาล่มสลายลงเพราะความก้าวร้าวของเยอรมนีในปี ค.ศ. 1938 และ 1939²⁰

²⁰Ibid.,PP.376-378.